

Riksförbundet FUB

YTTRANDE

2012-04-25

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM**Betänkandet SOU 2012:6, Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning**

Riksförbundet FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv. Vi är drygt 26 000 medlemmar i lokalföreningar runt om i landet. Personer med utvecklingsstörning och deras anhöriga är medlemmar i FUB liksom många andra som delar vår grundsyn.

INLEDNING

Riksförbundet FUB välkomnar Regeringens initiativ att förhindra otillbörligt utnyttjande av assistansersättning och att stärka Försäkringskassans kompetens. Det var dock en dålig idé att ge uppdraget till en ensamutredare som så uppenbart vill misstänkliggöra alla svenskar som har assistansersättning och som presenterar en utredning byggd på ett närmast obefintligt underlag och full av ogrundade påståenden. Samverkan med organisationer för personer med funktionsnedsättningar har varit i det närmaste obefintlig under utredningens gång.

När en person "fuskar" med assistansersättning torde det enligt vanligt språkbruk betyda att personen medvetet lurar myndigheten för att tillskansa sig medel som denne inte har rätt till. Det är enligt brottsbalken att betrakta som bedrägeri. Utredaren väljer att basera sin uppfattning att det förekommer ett omfattande fusk med assistansersättning på åtta fällande domar. Övriga underlag om fuskets omfattning som utredaren presenterar bygger i huvudsak på rena gissningar som har kritiserats av såväl statsvetare som statistiker. Utredaren väljer även räkna med ärenden som är under utredning och återkravsärenden, trots att det i dessa fall ännu inte ens konstaterats att brott begåtts. Brister i anmälningsskyldigheten gällande ändrade förhållanden räknar utredaren också alltid som fusk, trots att det mycket väl kan vara oavsiktliga misstag som ligger bakom de felaktiga utbetalningarna. Utredaren anser också att det är ett stort problem och fusk när hjälpbehov överdrivs i ansökningar till Försäkringskassan. Hur vet utredaren att det är hjälpbehov som överdrivs och inte Försäkringskassan som underskattar behoven? FUB:s erfarenhet är att Försäkringskassan mycket ofta gör bedömningen att den enskildes hjälpbehov är mindre än vad den enskilde anser. Kan man då säkert säga att den enskilde har överdrivit sitt hjälpbehov? Eller kan det likaväl vara Försäkringskassan som inte tar tillräcklig hänsyn till den enskildes behov? Fusk är det när den enskilde eller dennes ställföreträdare ljuger om hjälpbehovet. Utredaren kan hänvisa till fem (!) sådana fall bland de 16 895 assistansanvändare som finns. Även om FUB naturligtvis ser med största allvar på de fall av bedrägeri som förekommit anser vi att Regeringen bör vara mycket försiktig med att dra alltför långtgående slutsatser utifrån detta magra underlag. I stort sett alla utredningens slutsatser grundar sig på antaganden om fuskets omfattning och saknar åtminstone hitintills förankring i statistiskt säkerställda siffror.

Att genomföra långtgående och ingripande generella begränsningar i rätten till assistansersättning som baserar sig på rena antaganden om hur mycket svenskar fuskar är inte rimligt. Det gäller särskilt förslaget om att förbjuda gode män och andra ställföreträdare från att samtidigt vara personliga assistenter. Utredaren baserar inte detta förslag på något som helst underlag som kan motivera denna generella och långtgående begränsning. Det bör för övrigt uppmärksammas att det svenska socialförsäkringssystemet inte har visats missbrukas i någon större omfattning vid internationella jämförelser och att assistansersättningen inte heller har visats vara mer utsatt för fusk än övriga socialförsäkringsförmåner. FUB skulle uppskatta om Regeringen kunde uppmärksamma dessa fakta i större utsträckning och undvika att stämma in i de generaliserande och dåligt underbyggda påståenden som utredaren lägger fram.

Utredaren lyckas inte heller på ett övertygande sätt redogöra för orsakerna till kostnadsutvecklingen inom assistansersättningen och har inte heller lyckats presentera förslag som kan säkerställa reformens långsiktiga hållbarhet. Utredaren har inte heller under utredningen värnat den enskildes rättigheter enligt LSS och socialförsäkringsbalken. Det är tyvärr signifikativt för utredningen att det för LSS helt centrala begreppet ”goda levnadsvillkor” förekommer tre gånger i utredningen medan termen ”fusk” nämns c:a 500 gånger. Det framgår direkt av Regeringens direktiv till utredaren att förslagen som läggs fram inte får leda till att de assistansberättigades rättigheter och självbestämmande beskärs. Trots direktiven presenterar utredaren förslag som strider mot denna grundförutsättning!

Riksförbundet FUB är medlem i Handikappförbunden och FUB deltar i det gemensamma remissvar som Handikappförbunden lämnat in. I det följande kommer vi dock att utveckla våra synpunkter på vissa av förslagen.

De förslag som syftar till att stärka myndigheternas informationsutbyte och kontrollmöjligheter ställer sig FUB i huvudsak bakom. Det är inga direkt uppseendeväckande förslag och de kommer ofta ursprungligen från tidigare utredningar men har av okänd anledning inte genomförts.

Synpunkter på förslagen (kapitel 12 och 13)

12.1 FUB tillstyrker förslaget.

12.2 FUB tillstyrker förslaget.

12.3 Skyldighet för anordnare av personlig assistans att tillhandahålla all assistans

Utredningens förslag: Den som har tillstånd att yrkesmässigt driva verksamhet med personlig assistans ska vara skyldig att tillhandahålla all assistans som en assistansberättigad behöver.

FUB:s kommentar:

FUB motsätter sig förslaget. Utredarens bakomliggande tanke med förslaget är dock riktig. Assistansanordnare ska inte kunna välja ut de ”mest lönsamma och minst besvärliga”

assistansanvändarna och den kommunala assistansen måste kunna garanteras hålla en hög kvalitet och inte riskera att bli det enda alternativet för den som nekats stöd från alternativa assistansanordnare. Den fria konkurrensen gör dock att det blir svårt att komma ifrån principen att företag och kooperativ fritt kan välja sina kunder medan den offentliga sektorn inte kan göra det. Utredaren, som tycks ha en förkärlek för Alexanderhugg när frågor har komplicerade svar, drar trots allt i slutändan slutsatsen att frågan helst bör gås igenom i samband med att schablonersättningen och regleringen av lönekostnader ses över. FUB instämmer.

12.4 FUB tillstyrker förslaget.

12.5 FUB tillstyrker förslaget.

12.6 Krav på den som anställs som personlig assistent

Utredningens förslag: Ersättning lämnas inte för personlig assistans som utförs av

1. Någon som företräder en brukare som har fyllt 18 år i egenskap av god man, förvaltare eller ombud,
2. En personlig assistent på arbetstid som överstiger den tid som anges i 2–4 §§ lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete,
3. En personlig assistent som inte har fyllt 18 år,
4. En personlig assistent som till följd av sjukdom, ålderdom eller annan orsak saknar arbetsförmåga,
5. En personlig assistent som inte är bosatt inom EU eller EESområdet.

Den som är arbetsgivare för en personlig assistent ska utan anmaning lämna Försäkringskassan respektive kommunen uppgifter enligt ovan.

FUB:s kommentar:

FUB motsätter sig den begränsning som utredaren föreslår i punkten ett.

FUB tillstyrker punkterna 2, 3 och 5

FUB tillstyrker delvis punkten 4

Punkten 1:

Det råder idag brist på gode män och förvaltare i Sverige. Som tur är finns det många anhöriga som tar sig an förtroendet som ställföreträdare för deras vuxna barn/syskon eller dyl. Att några av dessa ställföreträdare dessutom behöver arbeta som personliga assistenter till personen med funktionsnedsättning är enligt vår erfarenhet i de allra flesta fall en följd av att det är svårt att hitta bra assistenter som är beredda att arbeta med oregelbundna intervall på obekväma tider. Att det för flera assistansanordnare är svårt att snabbt ordna med vikarier vid sjukdom hos ordinarie assistent medför i många fall att anhöriga tvingas att hoppa in i rollen som assistent. Att då generellt förbjuda en anhörig som råkar vara god man från att ersätta den ordinarie assistenten är varken praktiskt eller baserat på omtanke om den assistansberättigade. Handikappförbunden vill påminna Regeringen om att utredningen Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna, SOU 2004:112, gjorde en betydligt grundligare utredning av dessa frågor än vad den nu aktuella utredningen gjort. Den parlamentariska utredningen drog den gången slutsatsen att inga generella förbud bör införas i lagen och att lämpligheten för en person att bli legal ställföreträdare bör prövas lika för alla oavsett andra relationer till huvudmannen.

Flerfunktionsnedsättningsperspektivet:

FUB tar avstånd från utredningens påstående att det inte är lämpligt att någon som företräder en vuxen funktionshindrad i egenskap av förvaltare eller god man samtidigt är personlig assistent för personen med funktionshinder. Vår bestämda uppfattning är att det, p.g.a. funktionsnedsättningens omfattning, är nödvändigt att samma person kan vara såväl god man som personlig assistent. Oftast är personen även förälder till den vuxne med funktionsnedsättning.

Vuxna med utvecklingsstörning, som har insatsen personlig assistans, har i de flesta fall flerfunktionsnedsättningar. Det handlar då om personer som är på en tidig utvecklingsnivå och har omfattande rörelsehinder samt stora kommunikationssvårigheter, flertalet saknar tal helt och hållet. Vanligen tillkommer även funktionsnedsättningar som rör syn och hörsel liksom behov av medicinska insatser p.g.a. epilepsi, svårigheter att äta och dricka, smärta, sömnsvårigheter etc. Det finns en särskild komplexitet, oavsett diagnos, när flera olika och omfattande funktionsnedsättningar förekommer hos en person. Funktionsnedsättningarna förstärker varandra, de inte bara adderas utan multipliceras med varandra. Kännetecknande är en nedsatt autonomi och svårigheter att uttrycka sina behov och värna om sin integritet.

Riksförbundet FUB genomförde för några år sedan en förstudie som resulterade i rapporten *Till många nytta – om behovet av ett nationellt kunskapscenter för frågor om flera och omfattande funktionsnedsättningar* (2010). I rapporten för vi ett resonemang kring begreppet livskvalitet utifrån antagandet att svåra sjukdomar eller funktionsnedsättningar kan sätta livskvalitetsbegreppet på sin spets. Tre viktiga förutsättningar för livskvalitet för den aktuella målgruppen identifierades: personlig assistans, kunskap och kompetens hos den närmaste omgivningen, vilket innefattar en helhetssyn och en tydlig ”röd tråd” vid olika insatser för den vuxne samt en god omvårdnad. ”Omvårdnad är den praktiska tillämpningen av vår kunskap om och våra möjligheter att tillgodose en annan människas behov.” (*Medicinsk omvårdnad vid svåra flerfunktionshinder*, Ann-Kristin Ölund (2012).

Det är vanligt förekommande att en förälder eller ett syskon är god man åt en vuxen kvinna eller man med flerfunktionsnedsättningar. Inte minst de delar i godmansuppdraget som handlar om att bevaka rätt och sörja för person förutsätter en ingående kännedom om huvudmannen, vilket kompliceras högst väsentligt om personen har flerfunktionsnedsättningar. Konkret handlar det om att ha en helhetssyn på personen med funktionsnedsättningar och dennas behov, även i ett längre perspektiv. Utifrån huvudmannens perspektiv kan anhöriga som gode män garantera såväl personens historia som en kontinuitet och röd tråd framåt i tiden.

FUB:s uppfattning är att det inte är något självändamål att vara både förälder/god man och personlig assistent. Men verkligheten gör att det kan bli en nödvändighet. Som exempel kan nämnas en vuxen person med flerfunktionsnedsättningar som bor i egen lägenhet med personlig assistans. Vid ordinarie assistenters sjukdom eller vid stor personalomsättning (gäller särskilt storstadsområdena) kan det vara svårt att, med kort varsel, hitta vikarier med specifik kompetens om assistansmottagaren, dennas behov av omvårdnad och sätt att kommunicera. För personer med flerfunktionsnedsättningar går det inte att sätta in en tillfällig vikarie. Detsamma kan gälla vid behov av assistans på obekvämt arbetstid, t.ex. kvällar och nätter eller då assistansersättning beviljats för grundläggande behov, men då det handlar om ett mindre antal timmar som är utspridda över dygnet.

Punkten 4:

När det gäller begränsningarna som uppställs i punkten fyra delar FUB visserligen utredarens självklara konstaterande att den som saknar arbetsförmåga inte kan arbeta som personlig assistent (eller med något annat för den delen). Frågan om en person saknar arbetsförmåga p.g.a. sjukdom avgörs idag av läkare och prövas även av Försäkringskassan i samband med frågan om sjukpenning/sjukersättning. Såvitt FUB vet så prövas dock frågan om en person är för gammal för att kunna arbeta inte i första hand av någon myndighet eller läkare. I stället är det en fråga som brukar lösas i gemensam diskussion mellan arbetsgivaren och den anställde. För det fallet att en tvist uppstår kan facklig förhandling eller prövning av domstol eller av Diskrimineringsombudsmannen vara aktuell. FUB ställer sig högst tveksamt till att det just för yrket personlig assistent införa helt andra regler i detta avseende än vad som gäller för övriga yrken i Sverige. Frågan om enskilda assistenters och deras arbetsgivares eventuella olämplighet ingår i Socialstyrelsens tillsyn och överväganden vid tillståndsprövning. I övrigt bör samma regler om ålder och arbetsförmåga gälla för personliga assistenter som för övriga yrkeskategorier i samhället. Det bör enligt vår uppfattning inte vara Försäkringskassans uppgift att pröva personliga assistenters lämplighet på annat sätt än genom att kontrollera att assistenterna uppfyller de rent formella kraven.

12.7 Anhöriga som personliga assistenter

Utredningens förslag: Om den som avses arbeta som personlig assistent är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den assistansberättigade ska det gälla som villkor för assistansersättning/ ekonomiskt stöd till assistans att den assistansberättigade samtycker till att Försäkringskassan respektive kommunen samt Socialstyrelsen får inspektera utförandet av assistansen i hans eller hennes bostad.

Med närstående avses make, sambo, barn, föräldrar, syskon samt deras makar och barn. Assistansersättning/ekonomiskt stöd till assistans får dras in eller sättas ned om den assistansberättigade utan giltig anledning bryter mot detta villkor. Undantag gäller vid anställning hos kommunen.

FUB:s kommentar:

FUB motsätter sig inte möjligheten till oanmälda hembesök men motsätter sig sanktionen att den enskilde ska kunna fråntas sin assistansersättning om hembesök vägras av annan än den ersättningsberättigade.

Personer som har assistansersättning och deras anhöriga underkastar sig redan idag omfattande utredningar med hembesök och noggrann granskning av läkarintyg och ADL-bedömningar. Det är talande för utredningens bristande förankring i verkligheten att Försäkringskassan själv har påpekat att myndigheten inte anser sig ha resurser till oanmälda hembesök för att leta fuskare och inte heller tycker att det är en prioriterad användning av statens medel. Själva förslaget om hembesök motsätter sig dock inte FUB även om vi tycker att det finns mer angelägna saker att lägga resurser på, t.ex. handläggarnas kompetensutveckling. Hembesök bör huvudsakligen användas för att utredningen vid förstagångsansökan ska bli så grundlig som möjligt. Den som söker stöd, service eller bidrag från stat eller kommun bör vara beredd att visa att dessa behov är sannolika och därigenom bidra till utredningen. FUB:s uppfattning är att en klar majoritet av assistansanvändare välkomnar hembesök av kompetenta handläggare då det ger en chans att visa den enskildes behov på ett sätt som svårligen låter sig göras på kassans kontor. Det bör dock poängteras att

det inte är tillräckligt med ett kort hembesök av en handläggare för att handläggaren ska kunna skapa en helhetsbild av den enskildes livssituation och behov. En stor del av assistansen ges exempelvis utanför hemmet varför hembesök inte ger en fullständig bild av hur assistansen används. En av poängerna med assistansreformen är ju att personer med omfattande funktionsnedsättningar ska kunna komma ut delta i samhällslivet.

Assistansreformen har gett många människor just den möjligheten. Försäkringskassan bör därför förslagsvis ta mer hjälp av kompetensen vid landstingens habilitering när utredningen om assistansersättningen görs. Regeringen bör i samband med detta tillföra resurser till landets habiliteringar och stärka den enskildes rätt till utlåtanden och bedömningar från experterna på habiliteringen i samband med assistansutredningar.

Utredaren baserar sitt förslag på antagandet att anhöriga som är personliga assistenter fuskar mer än andra med assistansersättningen. Utredaren redogör dock inte särskilt noga för hur en personlig assistent kan fuska med assistansersättningen. I delen av utredningen om hur fusket (antas) gå till utpekas den assistansberättigade och assistansanordnaren som de aktörer som huvudsakligen har möjlighet att lura Försäkringskassan. Ändå är det just de personliga assistenterna som ska granskas enligt utredarens förslag. Oegentligheter ska dock inte drabba de personliga assistenterna. I stället föreslår utredaren att den assistansberättigade ska bli av med sin insats, även om det är någon annan än den assistansberättigade själv som motsätter sig en oanmäld inspektion i hemmet. Det är förstås en fullständigt oacceptabel sanktion om den enskilde faktiskt har ett behov av personlig assistans.

12.8 FUB tillstyrker förslaget så länge som återkravet endast riktas till den som mottagit utbetalningen av ersättningen, med undantag för barn där vårdnadshavarna kan krävas på återbetalning.

12.9 FUB tillstyrker förslaget.

12.10 Barn ska garanteras vård, habilitering och utbildning

Utredningens förslag: Den som är vårdnadshavare för ett barn som omfattas av personkretsen är skyldig att tillse att barnet får den vård, habilitering och utbildning som står till buds även om ekonomisk ersättning begärs för personlig assistans.

FUB:s kommentar:

FUB motsätter sig förslaget.

Utredarens förslag ser vid en första anblick vettigt och självklart ut. Men vid närmare eftertanke så behöver inte föräldrar till barn med funktionsnedsättningar ytterligare pekpinnar från samhället när det gäller deras vårdnadsplikt. FUB:s erfarenhet är att 99,9 % av alla dessa föräldrar gör sitt yttersta för att deras barn ska få tillgång till den vård, habilitering och utbildning som står till buds i samhället. Det verkliga problemet är i stället att dessa föräldrar dagligen måste kämpa mot ovilliga myndigheter för att deras barn ska få dessa behov tillgodosedda. Det är talande att Högsta Förvaltningsdomstolen tvingats utreda frågan om föräldrars upphörande omvårdnadsansvar när försäkringskassor och kommuner upprepade gånger hävdade att föräldrar har samma omvårdnadsansvar för en 15-åring som för en 2-åring. Utredaren tar upp en handfull exempel där det kan misstänkas att föräldrar har prioriterat assistans framför andra samhällsinsatser. Utredaren redogör dock inte för de närmare omständigheterna i dessa enskilda fall. Det går därför inte att utesluta att även bristande

samhällsstöd varit en del av orsaken till missförhållandena i dessa fall. Exempelvis så har FUB den erfarenheten att otillräckligt stöd från skolan till en elev med funktionsnedsättning kan ställa föräldrarna inför mycket svåra valsituationer. Vi har även sett exempel på rektorer som överskridit sin befogenhet och vägrat personliga assistenter tillträde till skolans lokaler. Det går inte av utredningens minimala underlag att dra slutsatsen att det skulle behövas en sådan bestämmelse som utredaren föreslår. En sådan bestämmelse kommer med stor sannolikhet att ses som en förolämpning mot den överväldigande majoriteten av föräldrar till barn som har personlig assistans. Det är fullt tillräckligt med de bestämmelser som redan idag finns i föräldrabalken, socialtjänstlagen och den övriga skyddslagstiftning som finns för barn i Sverige för att komma till rätta med de föräldrar som agerar olämpligt som vårdnadshavare och säkerställa principen om barnets bästa.

12.11 FUB tillstyrker förslaget.

12.12 Bemyndigande att utfärda föreskrifter

Utredningens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. verksamhet enligt 9 § LSS,
2. personlig assistans enligt 9 a § LSS,
3. ersättning för personlig assistans enligt 9 c–e §§ LSS, och
4. tillståndsprövning enligt 23 § LSS.

FUB:s kommentar:

FUB motsätter sig förslaget.

FUB är starkt tveksamma till att utöka föreskrifträtten eftersom det ytterligare kan urholka lagens intentioner. Utredaren motiverar inte heller varför denna förändring behövs. LSS och bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om assistansersättning är lagfästa rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Bara rena verkställighetsföreskrifter och föreskrifter till skydd för den enskilde kan accepteras som komplement till lagarna. Särskilt när det gäller punkt 2, personlig assistans, ställer sig FUB högst tveksamt till att Regeringen ska ges möjligheten att låta exempelvis Försäkringskassan utfärda föreskrifter med stöd av den generella föreskrifträtt som utredaren föreslår. FUB har tyvärr tidigare erfarenhet av att Försäkringskassan genom vägledning har försökt att snäva in de rättigheter den enskilde har genom lag. En eventuell utvidgad möjlighet att utfärda föreskrifter måste enligt vår bestämda uppfattning kringgärdas med mycket tydliga direktiv kring vad som får regleras så att inte den enskildes rättigheter enligt lagen riskerar att tunnas ut. Rättigheter givna genom lag får endast förändras genom lag.

13.1 Ökad tyngd åt det första beslutet om beviljande av assistansersättning

Utredningens förslag: Försäkringskassan ska tillföras medel för att kunna betala för egna utredningar av opartiska specialister/ konsulter.

FUB:s kommentar:

FUB tillstyrker förslaget om det kan garanteras att specialisterna/konsulterna verkligen är opartiska och har rätt kompetens.

FUB delar uppfattningen att Försäkringskassan behöver ökad kompetens och hjälp för att säkerställa det första beslutets riktighet. Brist i implementering och förvaltning har lett till brott som i slutändan har drabbat den överväldigande majoritet av assistansberättigade som är ärliga och i behov av stöd. Framför allt har de människor drabbats som förlorat sin assistans de senaste åren när rättspraxis har blivit mer restriktiv och myndigheters attityder gentemot personer med funktionsnedsättning har hårdnat. Kostnaderna för utbildning och konsulter får inte leda till att det blir ännu mindre pengar över till stödet för de assistansberättigade. Se även FUB:s kommentar till förslaget i kapitel 12.7. När det gäller Försäkringskassans användande av "egna" läkare/specialister/konsulter har FUB tidigare lämnat synpunkter till Försäkringskassan i samband med ändringar i Försäkringskassans vägledning om assistansersättningen, version nio:

"FUB har inga invändningar mot att en försäkringsmedicinsk rådgivare ger handläggaren stöd och kunskapsunderlag som kan förbättra handläggarens kompetens när det t.ex. gäller olika funktionsnedsättningar. Det är dock tveksamt om försäkringskassans försäkringsmedicinska rådgivare besitter den kompetens inom området funktionsnedsättningar som krävs för att kunna tillföra handläggaren den kunskap som krävs på området. FUB utgår från att försäkringskassan ser till att rådgivarna får relevant utbildning inom detta särskilda område och att det inte blir ett generellt ställningstagande utifrån olika diagnosers egenskaper, som kanske inte alls stämmer med den enskilde assistanssökanden.

I vägledningen nämns visserligen att rådgivaren inte personligen möter försäkringstagaren och att rådgivaren inte har till uppgift att bedöma hjälpbehovets omfattning. Erfarenheten från rådgivarnas tidigare funktion inom exempelvis livränteärenden gör dock att FUB känner en oro för att en läkare som inte ens träffar försäkringstagaren ska göra bedömningar utifrån generella förutsättningar som handläggaren sedan använder som sin individuella bedömning. FUB ser en stor risk för att rådgivarens underlag blir styrande för handläggarens bedömning och FUB vill därför att det ännu tydligare i vägledningen ska framgå att rådgivarens roll endast är att tillföra kunskap på området och inte att delta i den individuella bedömningen.

FUB har alltid värnat den individuella och unika personens egenskaper och inte diagnosen, vi känner utifrån detta en oro genom att vägledningen för bedömning av assistans börjar bli så omfattande, och innehåller så många schabloniserande slutsatser, som lätt kan anses vara den enda sanningen för framtida handläggare. Vi upplever att den rättighetslagstiftning som LASS inneburit nu riskerar att urvattnas via vägledningarna. FUB vädjar om ett förtydligande om assistansens syfte utifrån lagstiftarens intentioner i förarbetena."

13.2-3 FUB tillstyrker förslagen.

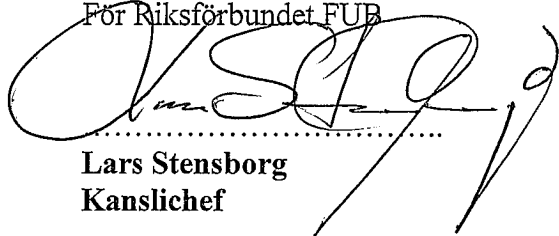
Kommentar till det särskilda yttrandet från SKL:

SKL:s representant Peter Sjöquist anser att rätten till personlig assistans bör begränsas. Enligt Sjöquist bör ingen assistansberättigad kunna få mer än 24 timmar assistansersättning beviljad per dygn. Det skulle innebära att ett antal människor i Sverige med flerfunktionsnedsättningar inte skulle kunna få tillräckligt med assistans för att klara sin dagliga livsföring. Sjöquist menar att dessa personer i stället får ansöka om kompletterande hemtjänst eller helt avstå från personlig assistans och i stället söka bostad med särskild service enligt LSS. Skulle Sjöquists förslag gå igenom skulle det innebära att en av de mest grundläggande principerna i LSS helt

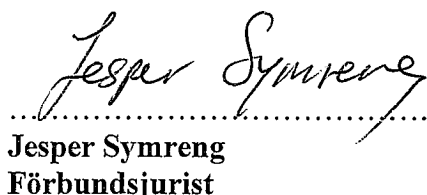

sätts ut spel, nämligen att ett behov ska vara faktiskt tillgodosett för att en LSS-insats ska kunna nekas. Dessutom skulle det strida mot regeln i LSS att det är den enskilde som ska avgöra vilken form av insats som är den mest lämpliga för att tillgodose behovet av stöd och service. Sjöquists förslag skulle därför torpedera några av de viktigaste fundamenten i LSS-reformen och i praktiken innebära ett steg tillbaka i den svenska handikappolitikens strävan att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättningar att leva som andra. Tvärt emot Sjöquists påstående finns det heller inga belägg för att bostad med särskild service generellt sett skulle tillgodose den enskildes behov bättre än vad personlig assistans kan göra. För vissa personer är bostad med särskild service den bästa insatsen och för andra är personlig assistans en mer ändamålsenlig insats. Det finns inga belägg för att personliga assistenter generellt sett skulle vara mindre kompetenta att ge stöd användarna rätt stöd och service än personal i bostäder med särskild service. FUB ställer sig även frågande till varför det skulle ge en positiv samhällsekonomisk effekt om personer med funktionsnedsättning blev hänvisade till boendeinsatserna i LSS i stället för att ha personlig assistans. Stöd användarna kommer ju att behöva samma grad av omvårdnad oavsett val av insats. FUB utgår från att SKL inte har frångått sin tidigare officiella uppfattning att LSS är en nödvändig rättighetslagstiftning för personer med omfattande funktionsnedsättningar som bör bevaras både till innehåll och med sina grundläggande principer. FUB förväntar sig att SKL officiellt tar avstånd från det särskilda yttrandet i utredningen och bekräftar sin tidigare tillkännagivna positiva inställning till LSS som ett verktyg för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna uppnå goda levnadsvillkor och delta i samhällslivet som övriga kommunmedlemmar.

För Riksförbundet FUB

Lars Stensborg
Kanslichef

Jesper Symreng
Förbundsjurist

Riksförbundet FUB, För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

